

Coronavirus: quarantaine in een rechtsstaat

Korte omschrijving werkvorm

In verband met het coronavirus worden er ingrijpende beslissingen genomen. Mensen worden medisch onderzocht en in quarantaine geplaatst. Bij deze werkvorm ga je met de leerlingen in gesprek over hoe deze beslissingen tot stand komen. Wie zijn hierbij betrokken? En wat vinden de leerlingen hiervan? En welke beslissingen kunnen genomen worden als burgers niet luisteren naar de instructies van de overheid?

Leerdoel

- Leerlingen begrijpen dat wetgeving een rol speelt bij de maatregelen die door de overheid genomen worden om de verspreiding van corona te bestrijden.
- Leerlingen passen de kenmerken van de rechtsstaat toe op deze casus.
- Leerlingen leren welke actoren op welke manier bij beslissingen betrokken zijn betreffende deze casus.
- Leerlingen vormen zelf een mening over de beslissingen die op verschillende momenten door verschillende actoren genomen moeten worden.

Duur

25 minuten

Bronnen

- Wetgeving gezondheidszorg, Martin A.J.M. Buijsen, 2012, https://books.google.nl/books?id=Cf5Vju81m20C&pg=PA475&lpg=PA475&dq=isolatie+voortzetten+machtiging+burgemeester+officier&source=bl&ots=1t9j-oH7c4&sig=ACfU3U0jaKvftEZsxqo_nVckilfDLZATbw&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKEwi9otyep47oAhUSMewKHc2sAOIQ6AEwA3oECAKQAQ#v=onepage&q=isolatie%20voortzette n%20machtiging%20burgemeester%20officier&f=false.
- NRC, 1 maart 2020. Mag de burgemeester een burger verplichten tot zelfisolatie?

- Wet publieke gezondheid, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2019-07-01>.

Benodigd materiaal

- Deze handleiding
- Bijbehorende PowerPoint

Handleiding

1. Vertel dat mensen die waarschijnlijk corona hebben geïsoleerd worden, meestal thuis of in het ziekenhuis. Vertel dat mensen hier over het algemeen vrijwillig aan meewerken. Maar wat als mensen een besmettelijke ziekte hebben en niet mee willen werken? Jullie gaan je in deze opdracht inleven in verschillende mensen en keuzes maken rondom dit vraagstuk. Jullie keuzes kunnen gevolgen hebben voor inwoners van dit land. Denk eraan dat jullie in een rechtsstaat wonen. Dus weet dat:
 1. mensen grondrechten hebben
 2. er scheiding van machten is
 3. alles wat de overheid doet gebaseerd moet zijn op de wet
 4. ook de overheid zich aan de wet moet houden
 5. de rechtspraak onafhankelijk en onpartijdig is
2. Klik door naar dia 2 van de PowerPoint. Vertel dat Covid-19 de ziekte is die wordt veroorzaakt door het coronavirus. Jullie zijn nu per tweetal een minister en krijgen een keuze voorgelegd. Willen jullie de nieuwe infectieziekte Covid-19 aanmerken als een infectieziekte uit 'groep A'? Tot deze groep behoren bijvoorbeeld ook de pokken, polio, SARS en MERS. Als Covid-19 op deze lijst komt te staan, die hoort bij de Wet publieke gezondheid, moeten artsen gevallen van Covid-19 melden aan de GGD, ofwel de Gemeentelijke Gezondheidsdienst. Ook krijgen burgemeesters meer bevoegdheden om in te grijpen.
3. Laat de leerlingen kort in tweetallen overleggen. Laat ze daarna door middel van hand opsteken

- per tweetal een keuze maken. Vraag enkele leerlingen hun keuze toe te lichten.
4. Vertel dat in het echt de ministers Covid-19 één dag na de eerste besmetting in Nederland op deze lijst plaatsten. Vertel dat jullie met die kennis verder gaan.
 5. Klik door naar dia 3 van de PowerPoint. Jullie zijn nu per tweetal de burgemeester van een Nederlandse stad. Een inwoner van je stad heeft aantoonbaar het Covid-19 virus bij zich, maar weigert zich te houden aan de instructies en adviezen om in quarantaine te gaan, thuis of in het ziekenhuis. Leg uit dat de burgemeester door de beslissing van de ministers burgers onmiddellijk in quarantaine mag plaatsen, thuis of in een ziekenhuis. Ook kan hij/zij burgers verplichten tot medewerking aan een medisch onderzoek. Geven jullie een machtiging af tot gedwongen quarantaine?
 6. Laat de leerlingen kort in tweetallen overleggen. Laat ze daarna door middel van hand opsteken per tweetal een keuze maken. Vraag enkele leerlingen hun keuze toe te lichten.
 7. Bespreek met de leerlingen of ze het goed vinden dat burgemeesters dit mogen doen. Is dit een proportionele maatregel richting de burger als je kijkt naar de risico's?
 8. Klik door naar dia 4 van de PowerPoint. Bespreek dat de burgemeester altijd de officier van justitie op de hoogte moet brengen van zo'n beslissing. Deze officier van justitie bepaalt vervolgens of de burgemeester aan de voorwaarden heeft voldaan om iemand te isoleren. En de officier van justitie bepaalt of hij de quarantaine wil voortzetten. Zo ja, dan moet hij de rechter hier een verzoek toe doen. Leg uit dat aangezien de beslissing van de burgemeester gevolgen heeft voor de burger, en een aantasting zijn van zijn/haar grondrechten, een rechter hier een beslissing over moet nemen.
 9. Jullie zijn nu de officier van justitie. Gaan jullie naar de rechter met een verzoek tot voortzetting van de quarantaine? Laat de leerlingen kort in tweetallen overleggen. Laat ze daarna door middel van hand opsteken per tweetal een keuze maken. Vraag enkele leerlingen hun keuze toe te lichten.
 10. Klik door naar dia 5 van de PowerPoint. De rechter moet binnen drie dagen een beslissing nemen. De betrokken burger moet gehoord worden en heeft recht op een advocaat. Het horen van de burger door de rechter en het contact tussen de burger en de advocaat zullen op afstand gebeuren. Anders lopen de advocaat en de rechter ook gevaar om besmet te worden.
 11. Jullie zijn nu de rechter. Zouden jullie het de burgemeester toestaan om de betreffende burger verplicht in quarantaine te houden? Zijn er factoren waar je rekening mee zou houden bij zo'n besluit? Laat de leerlingen kort in tweetallen overleggen. Laat ze daarna door middel van hand opsteken per tweetal een keuze maken. Vraag enkele leerlingen hun keuze toe te lichten.
 12. Klik door naar dia 6 van de PowerPoint. Bespreek wat er zou gebeuren als er te veel patiënten zijn die niet in quarantaine blijven en de wet niet meer uitvoerbaar is. Wat er kan gebeuren is dat de ministers bepalen om Covid-19 van lijst A af te halen. Het komt er dan op neer dat je het opgeeft; je laat de ziekte z'n gang gaan.
 13. Jullie zijn weer ministers. Zouden jullie hiertoe beslissen als de ziekte heel wijdverspreid is in het land? Laat de leerlingen kort in tweetallen overleggen. Laat ze daarna door middel van hand opsteken per tweetal een keuze maken. Vraag enkele leerlingen hun keuze toe te lichten. Leg uit dat landen dit naar verwachting niet snel zullen doen, omdat je dan in je hemd staat. Ook zullen andere landen maatregelen tegen je gaan nemen, zoals het stoppen van handel, het stilleggen van vliegverkeer en het sluiten van grensovergangen.